

УДК 657.1:657.222

Вень Мінмін*кандидат економічних наук, старший викладач
Хэйлуңцзяньского Бауі аграрного університету,
м. Дачин, КНР***Мамонов К.А.***доктор економічних наук,
професор кафедри геоінформаційних систем, оцінювання землі та нерухомого майна
Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВАРИННИЦТВА: СВИНАРСТВО

У статті досліджено стан та особливості функціонування свинарства як важливої галузі тваринництва, враховуючи сучасні неоднозначні умови господарювання України. Доведена важливість тваринництва та відповідної сфери свинарства для забезпечення продовольчої безпеки держави. Визначено, що в сучасних умовах функціонування як тваринництва у цілому, так і свинарства зокрема характеризується накопиченням негативних явищ, які пов'язані зі зниженням поголів'я тварин, низьким рівнем рентабельності та впливом екстенсивних факторів на розвиток цих сфер. Для зміни негативних тенденцій запропоновані дії, які спрямовані на застосування сучасних технологій, забезпечення зростання інвестиційної привабливості, зниження витрат у порівнянні з доходами, зростання якості інформаційно-аналітичного забезпечення, обліку та оцінювання тварин.

Ключові слова: сільськогосподарське виробництво, тваринництво, свинарство, економічні фактори, рентабельність, продуктивність.

Вень Минмин, Мамонов К.А. ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ЖИВОТНОВОДСТВА: СВИНОВОДСТВО

В статье исследовано состояние и особенности функционирования свиноводства как важной отрасли животноводства, учитывая современные неоднозначные условия хозяйствования Украины. Доказана важность животноводства и соответствующей сферы свиноводства для обеспечения продовольственной безопасности государства. Определено, что в современных условиях функционирование как скотоводства в целом, так и свиноводства в частности характеризуется накоплением негативных явлений, связанных со снижением поголовья животных, низким уровнем рентабельности и влиянием экстенсивных факторов на развитие данных сфер. Для изменения негативных тенденций предложены действия, направленные на применение современных технологий, обеспечение роста инвестиционной привлекательности, снижение затрат по сравнению с доходами, рост качества информационно-аналитического обеспечения, учета и оценки животных.

Ключевые слова: сельскохозяйственное производство, животноводство, свиноводство, экономические факторы, рентабельность, производительность.

Wen Mingming, Mamonov K.A. THE CHARACTERISTICS OF LIVESTOCK: PIGS

The aim of the study is to determine the condition and identify the features of the functioning of the pig as an important livestock industry, given the current mixed economic conditions of Ukraine. Proved the importance of livestock and related areas of pork production to ensure food security of the state. It is defined that in modern conditions of functioning of animal husbandry in General and pig production in particular are characterized by the accumulation of negative phenomena that are associated with a reduction in the animal population, low level of profitability and the impact of extensive factors on the development of the presented fields. To change the negative trends of the proposed action that is aimed at the use of modern technologies, ensuring growth of investment appeal, decrease in costs compared with income, growth of quality of information and analytical support, accounting and valuation of animals.

Keywords: agricultural production, livestock farming, pig breeding, economic considerations, profitability, performance.

Постановка проблеми. За останні десятиріччя знижується глобальна ефективність функціонування сільського господарства, що призводить до збільшення кількості країн, які знаходяться на межі голоду. Станом на 8 квітня 2016 р. кількість людей, які голодують, складає понад 774 млн осіб, а померло від голоду – 6 124 осіб [7]. Країни, де спостерігається критична ситуація: Замбія, Намібія, Центральна Африканська Республіка. У цих країнах 35% і більше населення знаходяться на межі голоду або голодують. До країн з критичним рівнем показника відносяться Зімбабве, Мозамбік, Уганда, Ефіопія, Чад, Афганістан, Таджикистан, Гаїті та ін. Отже, географія кількості людей, які знаходяться на межі голоду або голодують, широка, що пов'язано з низьким рівнем соціально-економічного розвитку країн, політичною нестабільністю або військовими діями. У таких умовах необхідно забезпечити зростання ефективності функціонування сільського господарства, важливою галуззю якого є тваринництво.

Традиційною сферою для України є вирощування та реалізація продукції свинарства. Тому у дослідженні, враховуючи важливість цієї галузі та проблемні аспекти щодо забезпечення продовольчої

безпеки країни, визначені напрями та виявлені особливості розвитку свинарства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирішенням проблем, пов'язаних із розвитком свинарства, здійснення оцінювання тварин, займаються такі вчені: Т. Калінеску [1], К. Мамонов [2–4], В. Нагаєвич, В. Герасімов, М. Березовський, В. Рибалко [5], Л. Перович [8], Б. Тайлер [9] та ін.

Метою статті є визначення стану та виявлення особливостей функціонування свинарства як важливої галузі тваринництва, враховуючи сучасні неоднозначні умови господарювання України.

Виклад основного матеріалу дослідження. За роки незалежності України спостерігається хвилеподібні тенденції індексу обсягу сільськогосподарського виробництва (див. рис. 1).

Так, у 1991–1992 рр. відбувалось зниження індексу обсягу сільськогосподарського виробництва у порівнянні з 2015 р., у 2013–2014 рр., навпаки, зростання. Така динаміка зумовлена змінами, які спостерігаються у структурі індексу обсягів продукції тваринництва або рослинництва (див. рис. 2).

За 2015 р. обсяги виробленого м'яса у порівнянні з аналогічним періодом 2014 р. зменшилося на 1,4% і становило 3 276,8 тис. т. Відповідна тенден-

ція продовжується і в 2016 р., де за січень – лютий обсяг виробництва м'яса склав 99,5% у порівнянні з 2015 р. Така динаміка свідчить про зменшення обсягів виробництва м'яса, що вказує на відсутність системи дій щодо розвитку сільського господарства. У цьому контексті слід вказати, що за роки незалежності України спостерігається значне зменшення поголів'я тварин, зокрема свиней. Так у 2015 р. у порівнянні з 1991 р. їх кількість зменшилась у 2,6 рази та становила 7 350,7 тис. голів (див. рис. 3).

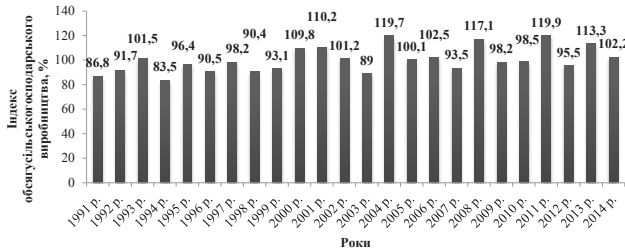

Рис. 1. Динаміка індексу обсягів сільськогосподарського виробництва у порівнянні з 2015 р. [6]

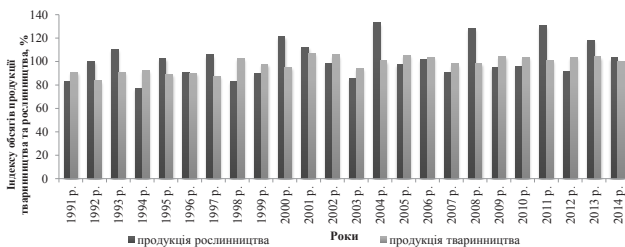

Рис. 2. Динаміка індексу обсягів продукції рослинництва та тваринництва у порівнянні з 2015 р. [6]

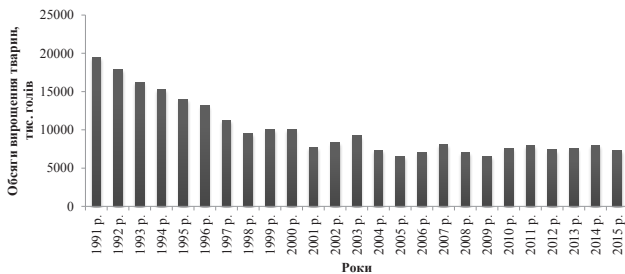

Рис. 3. Динаміка поголів'я свиней у період 1991–2015 рр. [6]

Така динаміка призвела до зниження виробництва м'яса. У 2014 р. у порівнянні з 1991 р. його обсяги зменшилися у 1,7 рази (див. рис. 4).

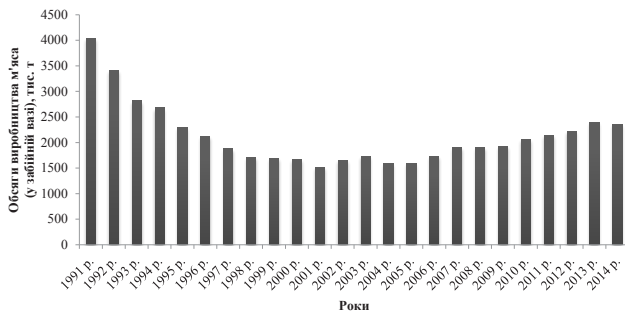

Рис. 4. Динаміка обсягів виробництва м'яса (у забійній вазі) у період 1991–2015 рр. [6]

Слід зазначити, що зниження поголів'я тварин негативно впливає на розвиток галузі та продовольчу

безпеку держави. Крім того, встановлені тенденції свідчать про гальмування розвитку або взагалі занепаду сфери. В умовах глобалізованого ринку, відкритості вітчизняної економіки, низької конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, що функціонують у сфері свинарства, створюється підґрунтя для розширення імпорту іноземної продукції, що вносить певні диспропорції й дисбаланс.

Разом зі зниженням поголів'я тварин та обсягів виробництва м'яса спостерігається зростання продуктивності сільськогосподарського виробництва в цілому та тваринництва зокрема (див. рис. 5 і 6).

Така динаміка пов'язана з екстенсивними факторами, що впливають на ефективність виробництва, а саме: або зниження чисельності робітників, або зменшення поголів'я тварин. Причому кількість робітників була нижчою у порівнянні з останнім показником. Крім того, до зростання продуктивності праці призвело також зростання обсягів виробництва м'яса.

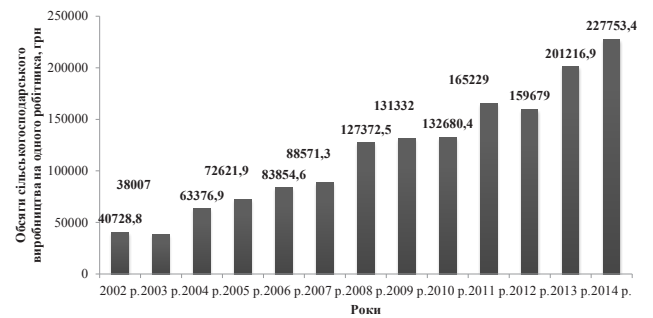

Рис. 5. Динаміка продуктивності сільськогосподарського виробництва на одного робітника [6]

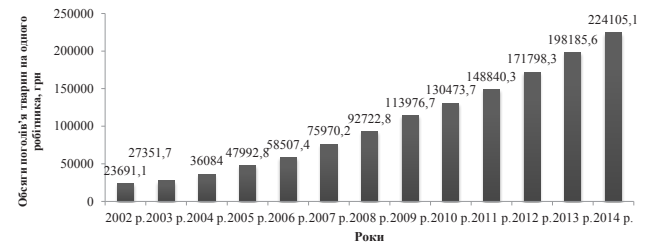

Рис. 6. Динаміка продуктивності тваринництва на одного робітника [6]

Цей шлях може мати негативні наслідки, оскільки зниження поголів'я тварин при постійному збільшенні виробництва м'яса може призвести до падіння в майбутньому.

Динаміка рентабельності сільськогосподарського виробництва подана в рис. 7.

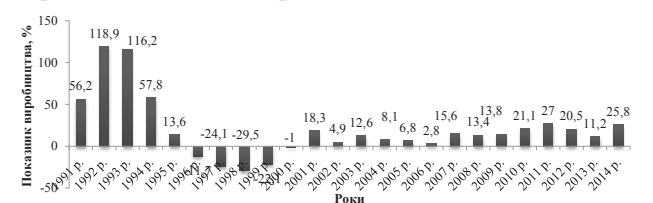

Рис. 7. Динаміка рентабельності сільськогосподарського виробництва, % [6]

У результаті визначено, що за роки незалежності України спостерігається зниження рентабельності сільськогосподарського виробництва в 2,2 рази, що вказує на зменшення його рівня результативності.

За 1991–2014 рр. у сфері свинарства рентабельність діяльності була нижчою, суттєво скоротилась і в інші періоди, 2014 р. характеризувався збитковістю (див. рис. 8).

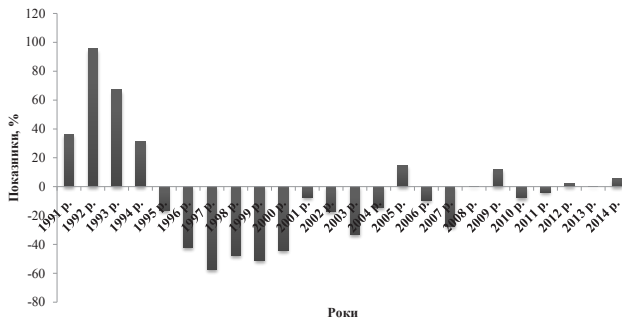

Рис. 8. Динаміка рентабельності свинарства, % [6]

Висновки. У результаті дослідження визначені неоднозначні тенденції, що спостерігаються у сільськогосподарському виробництві в цілому та тваринництві зокрема. Доведено, що важливою сферою сільськогосподарського виробництва є свинарство, яке є важливим елементом забезпечення продовольчої безпеки держави. Протягом років незалежності України ця сфера характеризується накопиченням негативних явищ, а саме зі зниженням поголів'я тварин, зменшенням ефективності й результативності діяльності. З огляду на це запропоновано комплекс дій, пов'язаних зі зміною траєкторій розвитку свинарства, застосування сучасних технологій та забезпечення зростання інвестиційної привабливості.

Крім того, стратегія розвитку свинарства залежить від економічних факторів, на які впливають зростання доходів від виробництва та реалізації й зниження відповідних витрат. Також запропоновані дії, пов'язані зі зростанням якості інформаційно-аналітичного забезпечення, обліку та оцінювання тварин.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Калінеску Т. Оцінювання майна: [навч. посібник] / Т. Калінеску. – К.: Центр навчальної літератури, 2012. – 312 с.
2. Мамонов К. Особливості здійснення нормативної грошової оцінки землі на основі просторового аналізу / К. Мамонов, А. Ачкасов, Т. Анопрієнко // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва: збірник наукових праць. Серія «Економічні науки». – 2014 р. – № 6. – С. 112–118.
3. Мамонов К. Оцінювання нерухомого майна: теоретичні аспекти та напрями застосування / К. Мамонов, О. Пиркова // Комунальне господарство міст; Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова. – 2013. – Вип. 111. – С. 247–252.
4. Мамонов К. Оцінка нерухомості: податкові аспекти / К. Мамонов, Т. Анопрієнко // Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки». – 2013. – Вип. 6. – С. 41–47.
5. Нагаєвич В. Розведення свиней: [навч. посібник] / В. Нагаєвич, В. Герасімов, М. Березовський та інші. – Х.: Еспада, 2005. – 296 с.
6. Офіційний сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Worldometers [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://worldometers.info/ru>.
8. Перович Л. Оцінка нерухомості: [навч. посібник] / Л. Перович, Ю. Губар. – Львів: Львівська політехніка, 2010. – 296 с.
9. Тайлер Б. Лекції по свиноводству / Б. Тайлер. – Самара, 1996. – 65 с.